



Oikaisuvaatimuksen vastine palkan takaisinperintää koskevassa asiassa

VD/656/01.02.01.05/2017
KN/ST/NK/HY-L

Henkilöstöpalvelupäällikkö on tehnyt 24.4.2017 päätöksen periä takaisin lehtori S.R.:lle aiheettomasti maksettua palkkaa. Päätös koskee ajalta 1.8.2015–31.7.2016 aiheettomasti maksettuja palkkoja ja takaisinperittävä summa on yhteensä 2795,72 euroa. Takaisinperintä koskee tilannetta, jossa ko. lehtorin kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaan määräytyvä opetusvelvollisuus on laskettu virheellisesti. Lehtorille maksettiin palkka ajalta 1.8.2015 – 31.7.2016 siten, että opetusvelvollisuudeksi oli laskettu 20 opetusvelvollisuustuntia ja kahdelta opetusvelvollisuuden yli menevältä tunnilta oli maksettu ylituntipalkkiota. Lehtorin kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukainen oikea opetusvelvollisuus ajalta 1.8.2015 – 31.7.2016 olisi kuitenkin tullut olla 23 opetusvelvollisuustuntia, eikä maksetuille ylituntikorvauksille ole maksuperustetta. Takaisinperittävä summa muodostuu perusteettomasti maksetuista ylituntikorvauksista ajalta 1.8.2015–31.7.2016. Lehtorin OVTES:n mukainen opetusvelvollisuuteen perustuva palkanmaksu on korjattu OVTES:n mukaiseksi 1.8.2016 alkaen. Takaisinperintää ei ole vielä käynnistetty.

Oikaisuvaatimuksentekijä vaatii ensisijaisesti, että henkilöstöpalvelupäällikön päätös palkan takaisinperinnästä niin määrän kuin perintäaikataulun suhteen kumotaan ja asiassa tehdään uusi viranhaltijapäätös mahdollisen perinnän ja aikataulun suhteen vasta sitten, kun kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) tulkintaa koskeva erimielisyys saadaan ratkaistua. Toissijaisesti lehtori esittää, että takaisinperinnästä luovutaan perittävän summan suuruuden vuoksi ja koska takaisinperintä ei perustu työnantajan virheeseen, vaan kyseessä on työnantajan tuolloin tekemästä sopimustulkinnasta aiheutunut tilanne. Viimesijaisesti lehtori esittää, että takaisinperittävää summaa kohtuullistetaan tuntuvasti.

Henkilöstökeskus toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Takaisinperinnän lainmukaisuus

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n mukaan aiheettomasti maksettu palkka tai muu palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden määrä saadaan periä takaisin. Lain esitöiden (HE 196/2002) mukaan pykälässä tarkoitettussa tilanteessa tulee olla kyseessä selvä virhe, esimerkiksi laskuvirhe tai muu ilmeinen erehdys.

Oikeuskirjallisuuden (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006) mukaan aiheeton palkanmaksu voi johtua esimerkiksi lasku- tai kirjoitusvirheestä taikka virkaehtosopimuksen virheellisestä tulkinnasta. Virheellisen palkanmaksun takana voi olla sekä työnantajasta että työntekijästä johtuvia syitä.

Oikaisuvaatimuksentekijä työskentelee luokanopettajana alakoulussa. Oikaisuvaatimuksentekijän opetusvelvollisuus on laskettu kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaisesti. Opettajien ammattijärjestö OAJ:n pääluottamusmies on kuitenkin riitauttanut työnantajan tulkinnan siitä, miten kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimusta tulisi tulkita oikaisuvaatimuksentekijän tilanteessa. Neuvottelut päättyivät erimielisinä. Vantaan kaupungin näkemyksen ja Vantaan kaupungin Kunnalliselta Työmarkkinalaitokselta saaman ohjeistuksen mukaan virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) tulkinnasta ei kuitenkaan ole epäselvyyttä, vaan kaupunki on tulkinnut virka- ja työehtosopimusta oikein. OAJ:llä on kuitenkin mahdollisuus saattaa asia käsiteltäväksi keskusneuvotteluissa, jotka käydään Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja ammattijärjestö OAJ:n kesken.

Vantaan kaupunki noudattaa käytännöissään voimassa olevan virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä. Oikaisuvaatimuksen tehneelle lehtorille on maksettu perusteetta ylituntikorvausta tilanteessa, jossa lehtorin kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukaan laskettu opetusvelvollisuus ei ole edes täyttynyt. Opetusvelvollisuuden painotus olisi tullut tehdä palkanlaskennassa, mutta se oli jäänyt tekemättä. Vantaan kaupungilla työnantajana on oikeus ja velvollisuus korjata virhe, joka perustuu ilmeiseen erehdykseen. Työntekijöitä ja viranhaltijoita on kohdeltava yhdenmukaisesti sopimusmääräysten tulkinnassa ja korvauskäytännöissä.

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 4. momentin mukaan takaisinperintä tulee laittaa vireille kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana aiheeton palkan tai muun etuuden määrä on maksettu. Takaisinperinnästä on päätetty 24.4.2017 ja takaisinperittävä etuus on maksettu vuosina 2015–2016. Näin ollen perintä on laitettu vireille määräajassa.



Takaisinperinnän kohtuullisuus ja tarkoituksenmukaisuus

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 3. momentin mukaan työnantaja voi luopua takaisinperinnästä joko kokonaan tai osittain, jos takaisinperintää on olosuhteet huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Lain esitöiden (HE 196/2002) mukaan jos viranhaltija on esimerkiksi harhaanjohtavilla selvityksillä tai muutoin vastaavalla tavalla vaikuttanut virheellisen päätöksen tai muun virheen syntymiseen, liikaa maksettu palkka on perittävä takaisin kokonaan. Lain esitöissä myös todetaan, että säännöksessä tarkoitettussa kohtuuttomuudessa olisi kysymys lähinnä taloudellisesta kohtuuttomuudesta. Oikeuskirjallisuudessa (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006) on todettu, että lain 56 §:n tulkinnassa on lähdettävä siitä, että takaisinperintä on pääsääntö, josta voidaan luopua vain laissa luetelluilla kriteereillä.

Takaisinperittävä etuus on 2795,72 euroa. Henkilöstöpalvelupäällikkö on kohtuullistanut takaisinperintää siten, että päätöksen mukaan takaisinperintä toteutetaan kesäkuusta 2017 alkaen 18 kuukauden kuluessa. Näin ollen kuukausittain palkanmaksun yhteydessä takaisinperittävä summa ei muodostu taloudellisesti kohtuuttomaksi.

Yhteenveto

Aiheettomasti maksetun etuuden periminen takaisin on yleinen, yhdenmukainen ja lakiin perustuva käytäntö erehdyksestä tai laskuvirheestä tapahtuneesta virheellisestä palkanmaksusta. Tilanteessa ei ole esitetty sellaista seikkaa, jonka perusteella Vantaan kaupunginhallituksen pitäisi toimia tapauksessa toisin.

Kaikki asiaa koskevat asiakirjat mukaan lukien S.R.:n oikaisuvaatimus ovat nähtävillä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hylätä oikaisuvaatimuksentekijän oikaisuvaatimus.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Lauri Kaira poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15.40 ja hänen paikalleen saapui varajäsen Markku Weckman.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunkinkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen.

Lisätiedot:

työmarkkinalakimies Sanna Tonteri, puh. 09 8392 2087 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi